

Mail aan alle fractievoorzitters

Beste fractievoorzitter,

De redactie van RTV Hattem heeft enkele urgente en dringende vragen. Die zijn urgent en dringend in politieke zin vanuit het perspectief van de Hattemers. Zij mogen er immers van uitgaan dat de Hattemse gemeenteraad niet gemiddeld maar bovenmatig de openbaarheid wil bevorderen van de politieke besluitvorming. Niet alleen is het coalitieakkoord daar glashelder over, ook na de toelichting daarop is hierover geen misverstand meer mogelijk. Ook tijdens het gesprek in onze radio-uitzending Hattem Actueel met college en oppositie was dit een belangrijk onderwerp. Precies daarom moet de gang van zaken rondom de bespreking van de Watermulder nu verder worden opgehelderd. Daar geven ook de bestuursrechtelijk plichten en regels aanleiding toe. Het artikel van de Stentor d.d. 20 juni heeft het onderwerp opnieuw in de publiciteit gebracht en op scherp gezet.

We hebben opnieuw gekeken naar een aantal stukken en komen op basis daarvan tot een paar belangrijke vragen.

Het zijn formele vragen die de juridische en formele aspecten kritisch onderzoeken. En het zijn vragen om uit te zoeken hoe betrouwbaar en standvastig Hattemse politici zijn in hun uitspraken en beloftes over transparantie, openheid en het betrekken van de burgers bij besluitvorming.

De situatie en de vragen

Op 18 mei heeft er een informatief overleg plaatsgevonden waar alleen aan deelgenomen mocht worden als er voor geheimhouding werd getekend. Hiertoe is in april tijdens de vergadering van de agendacommissie besloten. Het onderwerp was de bespreking van de ontwikkeling van het terrein van het oude zwembad de 'Watermulder', in eigendom van Molecaten Holding BV.

Vragen:

A. Protocol geheimhouding gemeente Hattem 2025

Artikel 1.3

'Geheimhouding kan worden opgelegd op (delen van) stukken, op het verhandelde tijdens een vergadering en op besluitenlijsten van besloten vergaderingen. De keuze voor geheimhouding dient altijd te worden gemotiveerd, zoveel mogelijk in een openbaar stuk of in een openbare vergadering.'

1. Waarom heeft de gemeenteraad haar besluit tot geheimhouding niet gemotiveerd in een openbaar stuk of openbare vergadering?

Let op: beweren dat men vindt dat het besloten mag zijn, is onvoldoende motivering volgens het Hattemse protocol.

Artikel 2.2

‘Geheimhouding kan alleen worden opgelegd als sprake is van een belang zoals genoemd in artikel 5.1, eerste en tweede lid, van de Wet open overheid (Woo). Het belang dat aan de orde is dient zwaarder te wegen dan het belang van openbaarmaking. Deze belangenafweging is niet summier maar is deugdelijk en kan het besluit om geheimhouding op te leggen, dragen. Het enkel verwijzen naar artikelen uit de Woo is onvoldoende. De belangenafweging om geheimhouding op te leggen wordt opgenomen in een openbaar raads- of collegevoorstel zonder hierbij de geheim te houden informatie prijs te geven.’

Is deze belangenafweging, waartoe de wetgever de gemeenteraad verplicht, uitgevoerd door de gemeenteraad van Hattem?

2.a. Zo ja, waaruit blijkt dat (openbare verantwoording)?

2.b. Hoe ziet de belangenafweging er dan in dit geval uit?

2.c. Wie heeft deze afweging (inclusief conclusie) vastgesteld en van toepassing verklaard?

3. Zo nee, waarom niet?

4.a. Welke fractievoorzitters hebben deze belangenafweging uitgevoerd en het resultaat bevestigd?

4.b. Waaruit blijkt dat?

B. Deelname niet-beëdigde raadsleden

5.a. Waren er namens uw fractie een of meerdere kandidaat-commissieleden aanwezig bij de bespreking van het stuk over de Watermulder?

5.b. Zo ja, vindt u het juist dat niet-beëdigde kandidaat commissieleden bij de bespreking zijn van een ‘geheim’ stuk?

5.c. Is het juist, redelijk en gepast dat ze een geheimhoudingsverklaring moesten tekenen terwijl ze niet in functie waren en door de situatie werden compromitteert? Of in een positie gebracht waarvan ze de reikwijdte waarschijnlijk niet hebben overzien?

C. Minister van BZK over geheimhouding

Minister Van Weel van BZK zegt n.a.v. kamervragen in zijn brief aan de Kamer van 29 augustus 2025 (Kenmerk: 2025Z13334):

‘Van voorbereiding van de besluitvorming (en dus van een vergadering in de zin van de Gemeentewet) zal in de praktijk al snel sprake zijn. Indien het gaat om een bijeenkomst met raadsleden waarbij een onderwerp aan de orde is waarover later mogelijk besluitvorming in de raad zal plaatsvinden, verdient het aanbeveling dit als vergadering in de zin van de Gemeentewet te beschouwen.’

6.a. Is conform de aanbeveling van de minister de bespreking over de Watermulder aan te merken als een vergadering in de zin van de Gemeentewet?

6b. Zo ja, wanneer verwacht u besluitvorming over de Watermulder en waar het het dan eigenlijk over?

6c. Zo nee, kunt u dan bevestigen dat de Hattemse gemeenteraad de komende jaren (in dit geval: gedurende de zittingsduur van de huidige gemeenteraad) niet een besluit zal nemen dat verband houdt met de bespreking over de Watermulder?

Maandag 22 juni heeft elke fractie de mogelijkheid de stukken van de vergadering van 18 mei in te zien.

7.a. Bent u van plan de stukken te gaan inzien?

7.b. Zo ja, hoe verantwoordt u dat?

7.c. Of bent u van plan de stukken zelf te openbaren?

Van Weel: 'Om in voorkomende gevallen te bepalen of een overleg openbaar dan wel besloten plaatsvindt en welke procedure al dan niet moet worden doorlopen, kan het handig zijn om als gemeentebestuur op basis van het hierboven beschreven kader

een beslismodel op te stellen. Dit kan helpen bij het op een juiste wijze toepassen van het wettelijk kader en kan er ook aan bijdragen dat in alle gevallen kritisch wordt gezien of een besloten vergadering echt nodig is.'

Vraag

8.a. Heeft Hattem een beslismodel zoals Van Weel adviseert?

8.b. Als dat het 'protocol geheimhouding gemeente Hattem' is, waarom is deze niet gehanteerd (zie bovenstaande vragen)?

D. Coalitieakkoord, verkiezingsbelofte - openheid en transparantie

Vraag aan de coalitiepartijen: Hoe verhoudt zich dit alles tot de belofte van openheid in het coalitieakkoord dat een week na de Watermulder-bespreking werd gepresenteerd?

Vraag aan allen: Tijdens de uitzending van Hattem Actueel op 13 juni met Algemeen Belang, CDA, D66, en PRO is er gesproken over helder communiceren en het vertrouwen van de burger.

De aanwezige partijen hebben zich tijdens de verkiezingen voorgenomen om de burger beter te betrekken bij besluitvorming.

RTV Hattem heeft op 21 mei al een artikel over de Watermulder en de geheime vergadering geschreven, de Stentor op 20 juni. Algemeen Belang is de enige die publiekelijk van zich laat horen. De rest hult zich in stilzwijgen.

Vraag

9. Hoe leggen jullie de situatie uit aan de Hattemers?

10. Je kunt stellen dat deze affaire niet bijdraagt aan vertrouwen. Bent u het daarmee eens en zo ja, wat gaat u doen om deze op niveau te houden cq te herstellen?

Het Hattemse protocol geheimhouding schrijft: 'Een besluit tot geheimhouding kan altijd worden opgeheven. Ook wanneer de vervaldatum nog niet is verstreken of een materieel feit zich nog niet heeft voorgedaan. Het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd, kan ook besluiten tot opheffing.'

11. Gaat u aansturen op het opheffen van geheimhouding? Zo ja, wat is de motivatie? Zo nee, idem.

Reactie ChristenUnie, HattemCentraal, D66, CDA en VVD

Dank voor de uitgebreide vragen over de bijeenkomst. Allereerst willen we benadrukken dat het in dit geval niet ging om een raads- of commissievergadering in de zin van de Gemeentewet, maar om een informatief gesprek tussen initiatiefnemers en vertegenwoordigers van alle fracties. Met dit gesprek beoogde de initiatiefnemer om fracties in een vroeg stadium te informeren en de gelegenheid te bieden vragen te kunnen stellen.

Bij deze bijeenkomst is door de initiatiefnemers verzocht om vertrouwelijkheid, gezien de aard van de informatie die gedeeld werd. In algemene zin zou het voor kunnen komen dat informatie die nog niet openbaar wordt gedeeld raakt aan financiële belangen, onderhandelingsposities of andere gevoelige aspecten.

Natuurlijk begrijp en onderschrijven we het belang van transparantie richting de inwoners van Hattem. Daarnaast snappen we van de initiatiefnemer dat dit proces vraagt om vertrouwelijkheid. Dat is geen doel op zich, maar een middel. En door dit in 1x te organiseren heeft de initiatiefnemer er voor gezorgd dat alle fracties gelijktijdig geïnformeerd zijn.

Er is geen sprake van besluitvorming van de raad, het gaat om een denkproces van de initiatiefnemer. Daarom is het niet passend om op alle afzonderlijke vragen individueel en inhoudelijk in te gaan. Als de initiatiefnemer verder is in zijn gedachtevorming is het aan hem om te bepalen of en op welke wijze de plannen verder gebracht worden en welke vervolgstappen daarvoor nodig zijn.

Reactie PRO

Onze fractie staat voor openheid en transparantie in het lokaal bestuur. Besluitvorming hoort zoveel mogelijk in het openbaar plaats te vinden, zodat inwoners kunnen volgen welke afwegingen worden gemaakt. In de praktijk is mogelijk te snel gekozen voor geheimhouding in het dossier Watermulder. Daarbij is tot op heden als gevolg van vertrouwelijkheid geen informatie met de fractie gedeeld, waardoor een volledige beoordeling van het proces niet mogelijk is. De

gang van zaken rond de Watermulder roept vragen op waarom hier voor geheimhouding is gekozen.

We geven de voorkeur aan een aanpak waarin eerst maximaal wordt ingezet op openbaarheid, zoals later ook gebeurde in het dossier Dutch Golf, omdat dit transparant en eenduidig is.

De Wet Open Overheid (Woo) onderschrijven wij. Geheimhouding kan alleen als deze goed gemotiveerd is.

Wij denken dat de werkwijze om wel/niet voor geheimhouding te kiezen op meerdere punten verbeterd moet worden. Daarover gaan we graag het gesprek aan met andere fracties.

Reactie Algemeen Belang

Dank voor de vragen over de bijeenkomst rondom de Watermulder en je grondige onderzoek rondom deze kwestie.

Algemeen Belang Hattem heeft vanaf het begin duidelijk gemaakt moeite te hebben met de gekozen werkwijze. Voor ons geldt het uitgangspunt: openbaar tenzij. Zeker bij ontwikkelingen die grote gevolgen kunnen hebben voor Hattem vinden wij dat inwoners recht hebben op openheid en transparantie.

Geheimhouding en belangenafweging

Voor ons is duidelijk, dat de belangenafweging die ten grondslag zou moeten liggen aan geheimhouding niet openbaar is gemaakt. Het is voor ons onduidelijk wie deze belangenafweging heeft gemaakt en op welke gronden deze afweging heeft plaatsgevonden.

Het Protocol Geheimhouding van de gemeente Hattem schrijft voor dat een dergelijke afweging zorgvuldig moet worden gemaakt en openbaar verantwoord moet worden, zonder daarbij vertrouwelijke informatie prijs te geven. Dit is in dit geval niet gebeurd.

Deelname kandidaat-commissieleden

Namens onze fractie is één kandidaat-commissielid aanwezig gebleven. Dit is bewust gebeurd om ervoor te zorgen dat de informatie binnen de fractie bij één persoon bekend was en om zeker te zijn dat de informatie niet onjuist zou kunnen worden gebruikt.

Wij vinden echter dat mensen niet in deze positie gebracht zouden moeten worden. Of iemand beëdigd is of niet, doet voor ons niet af aan het principiële punt dat geheimhouding slechts in uitzonderlijke gevallen mag worden toegepast.

Vergadering in de zin van de Gemeentewet

Wij kunnen ons vinden in de uitleg van minister Van Weel dat bijeenkomsten waarin onderwerpen worden besproken waarover later mogelijk besluitvorming

plaatsvindt, als vergadering in de zin van de Gemeentewet moeten worden beschouwd.

Of en wanneer besluitvorming over de Watermulder zal plaatsvinden, is ons op dit moment niet bekend, maar gezien de bijeenkomst op 18 mei is het wel waarschijnlijk dat er binnen afzienbare tijd een initiatief voor de Watermulder aan de raad aangeboden gaat worden.

Inzage stukken

Wij zijn voornemens de stukken in te zien. Volgens artikel 155 en 169 van de Gemeentewet hebben alle raadsleden recht op gelijke en gelijktijdige informatievoorziening door het college. Daarbij heeft het college een actieve informatieplicht. Dat is een belangrijk uitgangspunt voor een goed functionerende gemeenteraad.

Protocol geheimhouding

Voor zover ons bekend beschikt Hattem niet over een afzonderlijk beslismodel zoals door de minister wordt genoemd. Wel beschikt de gemeente over een Protocol Geheimhouding. Wij vinden dat dit protocol in deze situatie zorgvuldig toegepast had moeten worden. Voor ons is niet duidelijk waarom dat niet is gebeurd.

Uitleg aan de inwoners

Wij hebben vanaf het begin openlijk aangegeven dat wij het niet eens zijn met de opgelegde geheimhouding. Drie leden van onze fractie hebben daarom de bijeenkomst verlaten. Wij vinden dat inwoners recht hebben op openheid en transparantie over ontwikkelingen die de toekomst van Hattem raken.

Vertrouwen van inwoners

Wij zijn het ermee eens dat deze situatie niet bijdraagt aan het vertrouwen van inwoners in de politiek en het bestuur. Verdere schade aan dat vertrouwen kan wat ons betreft alleen worden voorkomen door duidelijkheid, openheid en transparantie en een openbaar debat over de gang van zaken.

Opheffen geheimhouding

Algemeen Belang is van mening dat geheimhouding in deze situatie niet is onderbouwd. Daarom vinden wij dat er geen noodzaak is voor geheimhouding.

Samenvattend vindt Algemeen Belang dat openbaarheid altijd het uitgangspunt moet zijn. De motivering voor de geheimhouding is voor ons onvoldoende en de onderliggende belangenafweging is niet openbaar gemaakt. Wij vinden dat inwoners recht hebben op openheid en transparantie over ontwikkelingen die de toekomst van Hattem raken en willen het vertrouwen in de politiek herstellen door een openbaar debat over dit onderwerp.